STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 18332
3 juli
2014

Advies Raad van State betreffende het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur aanwijzing deskundigen transgenders

Nader Rapport

17 juni 2014
Nr. 525104
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Aan de Koning

Nader rapport inzake het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur aanwijzing deskundigen transgenders

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 15 april 2014, nr.2014000735, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde ontwerp van een algemene maatregel van bestuur rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 7 mei 2014, nr.W03.14.0094/II, bied ik U hierbij aan.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het ontwerpbesluit, maar maakt daarbij een kanttekening. Het voorgestelde artikel 1, tweede lid, van het ontwerpbesluit verleent de Minister de bevoegdheid andere artsen en psychologen aan te wijzen als bevoegd deskundige om de verklaring transgenders af te geven. In de nota van toelichting wordt niet gemotiveerd waarom de minister deze bevoegdheid verkrijgt en of de minister voornemens is van deze bevoegdheid gebruik te maken.
Overeenkomstig het advies van de Afdeling is de toelichting aangevuld. Op uitdrukkelijk verzoek van zowel het VUmc als TNN kunnen ook andere artsen en psychologen dan die van de drie expertisecentra voor genderdysforie worden aangewezen om de verklaring transgenders af te geven. Dit is gedaan omdat het afgeven van een verklaring transgenders uitdrukkelijk geen medische behandeling betreft. Indien de bevoegdheid tot afgifte van die verklaring beperkt zou worden tot de drie expertisecentra patiëntenzorg inzake genderdysforie zou hier wel die suggestie van kunnen uitgaan. Om deze reden is een verbreding gewenst waarbij de kwaliteit van de verklaring transgenders wordt geborgd.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de datum inwerkingtreding van zowel de wet als dit besluit in artikel 2 op te nemen: 1 juli 2014.

Ik moge U hierbij het gewijzigde ontwerp-besluit en de gewijzigde nota van toelichting doen toekomen en U verzoeken overeenkomstig dit ontwerp te besluiten.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven.

Advies Raad van State

No. W03.14.0094/II
's-Gravenhage, 7 mei 2014

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 15 april 2014, no.2014000735, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het ontwerpbesluit houdende aanwijzing van deskundigen als bedoeld in artikel 28a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Besluit aanwijzing deskundigen transgenders), met nota van toelichting.

Bij de wet van 18 december 2013 tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet gemeentelijke basisadministratiepersoonsgegevens in verband met het wijzingen van de voorwaarden voor en de bevoegdheid ter zake van wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte (Stb. 2014, nr. 1), is de regeling gewijzigd voor de persoon die de overtuiging heeft tot het andere geslacht te behoren dan dat op diens akte van geboorte is vermeld. Hierdoor werd wijziging van het in de geboorteakte vermelde geslacht vereenvoudigd. Onderdeel van de nieuwe procedure is de zogenoemde deskundigenverklaring. Het besluit wijst de artsen en psychologen uit een drietal teams aan als deskundigen en verleent de Minister van Veiligheid en Justitie tevens de bevoegdheid andere artsen en psychologen als deskundige aan te wijzen.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het ontwerpbesluit, maar maakt daarbij de volgende kanttekening.

Het voorgestelde artikel 1, tweede lid, van het ontwerpbesluit verleent de Minister de bevoegdheid andere artsen en psychologen aan te wijzen als bevoegd deskundige om de verklaring transgenders af te geven. De staatsecretaris heeft bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer toegezegd dat er alleen bij algemene maatregel van bestuur deskundigen zullen worden aangewezen.[1] De staatssecretaris achtte het niet noodzakelijk extra deskundigen aan te wijzen, omdat hij geen wachtlijsten voor deskundigen verwachtte. Van die toezegging gaat de suggestie uit dat de regering in het ontwerpbesluit geen invulling zou geven aan de mogelijkheid tot subdelegatie aan de minister. In de nota van toelichting wordt niet gemotiveerd waarom de minister deze bevoegdheid verkrijgt en of de minister voornemens is van deze bevoegdheid gebruik te maken. De Afdeling adviseert de toelichting in het licht van het bovenstaande aan te vullen.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging in dezen een besluit te nemen, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De vice-president van de Raad van State,
J.P.H. Donner.

[1] Handelingen I 2013/14 nr. 13, item 4, blz. 41–53.

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Besluit van ..... houdende aanwijzing van deskundigen als bedoeld in artikel 28a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (Besluit aanwijzing deskundigen transgenders)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 10 april 2014, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, nr. 505095;

Gelet op artikel 28a, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ....., nr. ..);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van ..., Directie Wetgeving en Juridische Zaken, nr. ...;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. Als deskundigen bedoeld in artikel 28a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek worden aangewezen de artsen en psychologen die verbonden zijn aan:
   – het Kennis- en Zorgcentrum voor genderdysforie van het VU medisch centrum (VUmc) te Amsterdam,
   – het Genderteam van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) te Groningen, en
   – het Genderteam van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) te Leiden;

2. Onze Minister kan tevens andere artsen en psychologen aanwijzen die deskundigheid hebben om de verklaring transgenders af te geven. De aanwijzing geldt voor een periode van vijf jaar en kan worden ingetrokken indien de arts of psycholoog niet langer de deskundigheid heeft om de verklaring transgenders af te geven.

Artikel 2

Indien de Wet van 18 december 2013 tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens in verband met het wijzigen van de voorwaarden voor en de bevoegdheid ter zake van wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte (Stb. 2014, 1) in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking.

Artikel 3

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanwijzing deskundigen transgenders.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

NOTA VAN TOELICHTING

Inleiding

Bij de Wet van 18 december 2013 tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet gemeentelijke basisadministratiepersoonsgegevens in verband met het wijzigen van de voorwaarden voor en de bevoegdheid ter zake van wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte (Stb. 2014, nr.1), is de regeling gewijzigd voor de persoon die de overtuiging heeft tot het andere geslacht te behoren dan datgene dat op diens akte van geboorte is vermeld, om wijziging van die vermelding te bewerkstelligen. Onderdeel van de nieuwe procedure is de zogenoemde deskundigenverklaring. Dit besluit wijst de deskundigen aan die een verklaring transgenders mogen afgeven.

Procedure deskundigenverklaring

Kort gezegd ziet de procedure er als volgt uit. In een gesprek zal een transgender zijn wens aangeven duurzaam tot het andere geslacht te behoren. Hij zal vervolgens door de deskundige worden geïnformeerd over de gevolgen van de wijziging van de geslachtsaanduiding, sociaal en maatschappelijk. Blijft de transgender bij zijn wens – ook na deze voorlichting – en heeft de deskundige geen gegronde reden om aan de gegrondheid van de duurzame overtuiging van de transgender tot het andere geslacht te behoren te twijfelen, dan geeft de deskundige de verklaring af. Indien er enige twijfel is over de gegrondheid van bedoelde overtuiging zal een tweede of eventueel derde gesprek volgen. De deskundige geeft tot slot de deskundigenverklaring af. Deze verklaring vermeldt dat de transgender jegens de deskundige heeft verklaard de duurzame overtuiging te hebben tot het andere geslacht te behoren dan is vermeld in zijn akte van geboorte, er jegens de deskundige blijk van heeft gegeven diens voorlichting omtrent de reikwijdte en de betekenis van deze staat te hebben begrepen en dat hij de wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte weloverwogen is blijven wensen.
Vervolgens kan de transgender aangifte doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand waarbij hij de deskundigenverklaring dient over te leggen.

Aanwijzing deskundigen

De wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte is ingrijpend. Zij heeft gevolgen voor het individu dat het betreft en voor de openbare orde. Specifieke deskundigheid is hiervoor daarom noodzakelijk. Als deskundigen bedoeld in artikel 28a Boek 1 BW zijn aangewezen de artsen en psychologen verbonden aan de drie expertisecentra patiëntenzorg inzake genderdysforie die thans in ons land op dit terrein werkzaam zijn (artikel 1, lid 1, van dit besluit). Dit zijn het Kennis- en Zorgcentrum voor genderdysforie van het Medisch Centrum van de Vrije Universiteit te Amsterdam (VUmc), het Genderteam van het Universitair Medisch Centrum Groningen te Groningen (UMCG) en het Genderteam van het Leids Universitair Medisch Centrum. Het VUmc neemt thans 85% van de transgenderzorg in Nederland voor zijn rekening. Het UMCG is voornamelijk voor transgenders uit de noordelijke provincies werkzaam. Het Genderteam van het LUMC is er met name voor minderjarigen en adolescenten.

Ingevolge artikel 1, lid 2, kunnen ook andere artsen en psychologen dan die van de genoemde drie expertisecentra voor genderdysforie worden aangewezen die deskundigheid hebben om de verklaring transgenders af te geven. In welke gevallen zij voldoende deskundigheid bezitten, zal in beleidsregels worden uitgewerkt en in de Staatscourant worden gepubliceerd. Hierbij wordt gedacht aan de volgende eisen:
- BIG-geregistreerd;
- Ten minste 2 jaar werkervaring hebben in de transgenderzorg. Indien de arts of psycholoog niet BIG-geregistreerd arts of psycholoog is en/of nog niet over de genoemde 2 jaar werkervaring beschikt, dient voor deze voorzien te zijn in supervisie door een arts of psycholoog die wel aan deze beide voorwaarden voldoet;
- Ten hoogste 5 jaar geleden actief op het gebied van de transgenderzorg werkzaam te zijn geweest;
- Een deskundigen-training zoals gegeven door het Kennis en Zorgcentrum Genderdysforie (KZcG) te hebben gevolgd en de daaraan verbonden toetsing met positief resultaat te hebben afgerond.

De aanwijzing van deskundigen, bedoeld in artikel 1, lid 2, van dit besluit, zullen vanwege het ministerie van Veiligheid en Justitie op de website www.rijksoverheid.nl en aan de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVvB) bekend worden gemaakt. Daardoor zullen belanghebbende

transgenders en ook de ambtenaren van de burgerlijke stand te allen tijde op de hoogte zijn welke deskundigenverklaringen kunnen worden geaccepteerd.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,